

Michael keek op Elke neer; haar ogen waren gesloten en haar zachte, bruine wimpers bewogen niet. Haar lange, kastanjebruine haar was aan de uiteinden zwaar van het zweet en verborg haar blote borsten. Hij leunde voorover en kuste haar op haar mond. Terwijl hij de lakens lostrok, kreunde ze. 'Nee, Michael, ik ben moe.'

Met zijn handen onder de lakens begon hij haar hele lichaam te strelen met zijn vingertoppen.

'Hou op.' Haar ogen flitsten bozig. 'Weet je niet dat het oorlog is? We moeten onze energie sparen.'

Michael ging zachtjes boven op haar liggen, genietend van het gevoel en het gewicht van hun naakte lichamen tegen elkaar, terwijl hij in haar haar fluisterde: 'Juist daarom moeten we met elkaar vrijen. Wie weet hoelang we nog hebben.'

Ze duwde hem speels van zich af en trok de lakens weer over haar borst. Ze ging rechtop zitten en streek met haar hand door haar verwarde haar. 'Wil je koffie?'

Michael zuchtte, rolde op zijn rug en knikte. 'Als dat het beste is wat je me kunt bieden.'

Giechelend sprong ze op, het laken met zich meenemend. Ze wikkelde het om zich heen als een soort toga en liet hem naakt op het bed achter.

Terwijl ze naar de voorkant van haar woonboot liep, keek ze naar hem om. Hij lag uitgestrekt op het bed en deed net of het hem niet kon schelen dat hij onbedekt was.

'Ik blijf hier gewoon liggen tot je overweldigd wordt door mijn

ongelooflijke lichaam en me smeekt om weer met je te vrijen,' liet hij haar weten.

Ze schudde haar hoofd terwijl ze naar de keuken liep om koffie te zetten. Wachtend tot het water aan de kook kwam, keek ze met een kritisch oog naar haar laatste schilderij – een onafgemaakte vaas met zonnebloemen waar ze aan bezig was. Michael zag dat ze rilde omdat haar lichaam reageerde op een nacht waarin het weer bitter koud was geweest. Toen hij hoorde dat het water kookte, stond hij op en trok haar oranje ochtendjas aan die aan de deur van de slaapkamer hing. Hij pakte de poëziebundel die professor Held hem had gegeven van het nachtkastje en liep naar haar toe in het keukentje.

Elke glimlachte om zijn kledij, maar haar blik veranderde in bezorgdheid toen ze zag wat hij in zijn hand had. 'Je moet voorzichtig zijn. Je weet dat je geen boeken mag bezitten.'

Michael blies zijn wangen bol op terwijl hij erdoorheen bladerde. 'Laat ze maar proberen om het van me af te pakken. Ze kunnen me mijn vrijheid afnemen, maar ze kunnen mijn gedachten of mijn geest niet in bedwang houden. Ik weiger om ze die te geven.'

Er klonk iets van bezorgdheid in haar toon. 'Maar wat ga je nu doen? Die nieuwe wetten zeggen dat je na negen uur 's avonds niet meer naar buiten mag, geen boeken mag lezen, niet mag studeren...'

Michael sloeg het boek bedachtzaam dicht. 'Ik heb er nog niet veel over nagedacht, maar misschien blijf ik wel hier, om poëzie te schrijven en de hele dag voor je te koken. Stel je de luxe voor om elke dag in mijn schuilplaats gedichten te kunnen schrijven.'

'Nee, ik meen het. Heb je erover nagedacht om weg te gaan? Ik weet niet hoe moeilijk dat zal zijn, maar misschien moet je het proberen.'

'En waarheen te gaan? Ik ben Joods. En al heb ik sinds de dood van mijn grootmoeder niets meer aan mijn geloof gedaan, toch

zien onze nieuwe, Duitse gasten me zo. Er is op dit moment geen plaats voor mij. Trouwens, ik zou nooit mijn geliefde Amsterdam verlaten, of jou.'

Ze glimlachte en verstrengelde haar vingers met de zijne. 'Dit is de eerste keer dat ik je over je geloof hoor praten. Vind je het erg dat ik niet Joods ben?'

Hij keek haar verrast aan. 'Ik voel mezelf nauwelijks Joods. Ja, het is mijn volk. En ja, toen ik jong was, ging ik naar de synagoge. En ik denk dat ik het mooi vond als de rabbijn uit de Thora voorlas, maar sinds God al mijn familie van me afgenomen heeft, geloof ik niet meer in Hem.' Hij had moeite om het verdriet in zijn stem te onderdrukken toen hij doorpraatte. 'Zoals je weet, heeft mijn vader in de Eerste Wereldoorlog gevochten, dus het was niet echt een schok toen hij stierf aan zijn verwondingen, maar toen mijn moeder een jaar later getroffen werd door tuberculose en ik moest aanzien hoe ze naar adem snakte, en mijn grootmoeder maar een paar weken later stierf, wist ik dat ik nooit meer in een rechtvaardige en vriendelijke God kon geloven. En zelfs nog minder naarmate deze oorlog voortduurt en mijn mensen achtervolgd worden.'

Zijn stem stierf weg door de emotie die het bij hem opwekte, terwijl hij weer de isolatie en eenzaamheid voelde die hij voor het begin van de oorlog had ervaren toen hij zijn hele familie was kwijtgeraakt.

'Ik zal altijd bij je blijven,' fluisterde Elke. 'En als onze relatie overgaat in iets...' – ze bloosde een beetje – 'iets serieuzers, dan zou ik bereid zijn om me te bekeren, als je dat zou willen.'

'Tets serieuzers,' herhaalde hij op een spottend verraste toon, terwijl hij zijn armen uitstak om haar te omhelzen. 'Dat klinkt heel mooi. Maar het zou me verbazen als er nog een rabbijn over is om ons te trouwen. Ik geloof dat ze allemaal al zijn ondergedoken.' Hij boog zich voorover en gaf haar een kus op haar koude lippen. 'Maak je niet zoveel zorgen. Dit moet binnenkort

ophouden, en in de tussentijd zullen we de haat blijven bestrijden met liefde.'

Hij probeerde haar borst weer te strelen, maar ze pakte zijn hand en gaf hem een kop koffie. 'Je bent onverbeterlijk.'